

GIÁ BÁN	
DONG PHAP	NGOAI QUOC
Một năm 1.000	0,50
Bán tháng 3.00	3.00
Bán tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. THÂN
BINH-Phiên. Ai đăng quảng cáo
thực riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Chia nhiệm làm Chủ bút
HUYỀN - THUỐC - KHUANG
Quản lý
TRẦN-BIKH-Phiên

散

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

民

BẢO QUẢN
Đường Đồng-Ba, Huế
Giấy phép nói số 62
Giấy phép: TIẾNG-DÂN - Huế
Hộp thư số 31

Sách hay ích người.
sách bầy mê người.
nên đọc sách phải
biết chọn.
(Danh ngôn Tàu)

LÀM SÁCH CÓ PHẢI LÀ MỘT VIỆC DỄ DÀNG KHÔNG?

Người xưa có câu rằng: « Ở đời có ba điều bất hủ (nghĩa là không tiêu mòn được) một là lập-dức, hai là lập-công, ba là lập-ngôn. Tuy trung ba điều đó mà so sánh, thì lập ngôn xem như là một việc làm thường, không phải đao song giới n. cũu lữa vớt chim, như lập dức, lập công, là những điều phải khó nhọc mà có thực trạng, người ta ai cũng ngó thấy. Thế mà xét trong lịch-sử nhân quần thời nay, thì về đường lập ngôn mà nói là những lời nói dễ mở mang trí-thức cho loài người, giúp cuộc tiến-hóa trong thế-giới, thì ảnh hưởng lại càng sâu xa, hiệu-quả lại càng lâu dài, mà đường được sự nghiệp đó, phần nhiều là những việc nhọc nhằn, lịch-duyet nhiều, bởi tâm lòng từ bi độ-thể, làm ra khuôn phép dễ dạy đời, chứ không phải những phương văn-sĩ xằng làm được vậy.

Bởi thế cho nên công đức có ngàn, mà lập-ngôn không có ngàn: Công đức không phải là dễ, người đời đáng sùng-bái, công đó ai cũng đã rõ, song có công đức ở xứ này mà ở xứ khác thì không có ảnh-hưởng, như ông Y-dăng có công-dức ở nước Nhật-bản, ông Bismarck (Bismarck) có công-dức với nước Đức, mà không có công-dức gì với nước ta: cũng có công-dức ở đời trước mà đời nay không cho là công-dức, như ông Mã-viên có công-dức ở đời Hán, ông Tăng-quốc-Phiên có công-dức ở đời Thanh, mà đối với Trung-Hoa ngày nay, không có công-dức. Công-dức có lớn nhỏ mà cái bờ không gian (espace) cũng cái khoảng thời-gian (temps) theo mà hạn chế được, duy có lập ngôn thì không thế, hoặc là danh ngôn cách ngữ, hoặc là Kinh Thánh Truyện Hiên, hoặc là sách gì phát minh được chân-lý, có công với loài người, thì không thể lực mà mạnh, không vắng đã mà bền, thế tre chẻ từ đời thượng cổ mà mấy nghìn năm lịch-sử cũng xem như thước ngọc khuôn vàng, lời nói ra từ kẻ thất phu, mà trên hai mặt địa cầu, để bá, hoàng, vương, ai cũng theo mà hình hươu tin ngưỡng, sâu xa thay cái công hiệu lập ngôn! Bên A-dông ta tôn sùng ông Khổng-tử hơn vua Nghiêu vua Thuấn, cho công

ông Mạnh-tử hơn công vua Vũ, mà bên Âu-Tây suy tôn ông Ba-công (Bacon) ông Đề-các (Descartes) cho là hai ông tổ đời văn-minh cận-dại, chính là vì cái sự nghiệp lập-ngôn đó.

Lập ngôn vẫn có môn loại mà đương được cái sự nghiệp nói trên, tức là làm sách, thuở nay những sách « bất hủ », làm được soi đèn trong lòng mê mòng, làm nên chỉ đường trong rừng văn-học, làm kim chỉ nam trong biển tư-tưởng mà lưu-truyền đến ngày nay, có phải những nhà trước thuật, thấy đầu nói đó, cầm bút viết cầm mà được hay sao? trước khi chưa làm, nào là học-vấn, nào là khảo cứu, nào là duyệt lịch-kinh-nhiệm, mắt thấy tai nghe, ngày đêm tưởng tượng, biết bao nhiêu là công phu, đến lúc hạ bút, cân lường từng chữ, so sánh từng câu, sửa bổ dầy trên mặt giấy, thay cảo đến năm mươi lần, rồi mới viết ra thành bản, thế mà đã cho là thành đầu, trao cho bọn đồng chí, tham hợp ý kiến dựng thêm chỗ thiếu mà bớt chỗ thừa, đưa tới nhà đánh nhàn, phủ chánh phê bình, dạng chữa nơi lăm mà định nơi quấy, xem đi xét lại, thật là dùng dần dịch xác, một chữ không thêm bớt được, rồi mới làm thành quyển sách, thận trọng như vậy, công phu như vậy, cho nên quyển sách mới ra đời mà ai cũng đánh giá, giấy chợ (1) cao lên đến mấy xấp, người đời mua đọc, nhà in xuất bản mấy mươi lần. Quý báu thay cái giá-trị quyển sách! khó nhọc thay cái công phu người làm sách! nào có phải là một nghề làm chơi đâu?

(Còn nữa)
MÌNH VIÊN

(1) Ông Lê Tư làm bài phú Tam-đó, mới phát truyền ra, người ta đua nhau mua, giấy chợ Lạc-dương cao đến mấy xấp.

VĂN-VĂN

Gởi cho bạn cũ

Nghĩa cũ tình riêng nặng một lòng.
Đầy cơn nhớ đó nhớ đây không?
Gương soi kim cở trắng còn tỏ,
Chén giốc gương son rượu vẫn nồng.
Kia lúc ăn chơi vui quá đó,
Nay khi sương hạ hững vô cùng.
Mấy lời chung thủy đời ta đã,
Chắc hẳn rồi đây sẽ tái phùng.
TRẦN-LÊ-HỮU

Bài bạc

Khốn nạn ai sinh mấy củ khoai.
Giá đình xã hội quấy nhiễu tai.
Đặc tiền miền sản nào trên dưới,
Đen đỏ chen nhau lần gút trái.
Nhà cửa tan tành vương lấy nợ,
Gồng cùm đau đớn chẳng từ ai.
Đồng bào ai kẻ mau mau tỉnh,
Sớm tầy chay đi mời gọi tái.

II

Sớm tầy chay đi mời gọi tái.
Lịch chi tưởng ấy cứ theo hoài.
Nhà vàng bằng chốc thành tro củi,
Áo gấm xanh rang thoát xác rêu.
Phong hóa suy đồi sao làm nổi,
Cường thường trụy lạc bởi vì ai?
Chỉ thân đến thế lia nhau cả,
Bóc lột làm chi hời các ngài?

III

Bóc lột làm chi hời các ngài?
Đã thương danh giá lại hao tài.
Đồ đen ai bảo là dai thủ,
Trộm cướp ngay đơ đủ họa tai.
Lơ mạt đã đánh người lơ bước,
Vênh râu đang lúc là đeo đai.
Mau mau bỏ quách nghề dễ mại,
Kẻo để người thêm chuyện mỉa mai.

Việt-Nô

DÚP DÀN BỊ LỤT!

DÚP DÀN BỊ LỤT!

Hội cứu-lệ Thanh-hóa có gởi cho ban-quản một tập biên-lai, nhận tiền, vậy anh em ai có lòng từ thiện mà giúp được ít nhiều xin gửi đến ban-quản nhận để chuyển đệ ra Hội-dồng ở Thanh-hóa, hoặc ai muốn trực-tiếp gởi ra hội-chính thì xin gửi cho ông:

NGUYỄN-TRÁC, nghị-viên ở phố Lò-Chum. (Quai des Po-tiers) Thanh-hóa.

TIẾNG-DÂN

DANH SÁCH CÁC NGƯỜI HẢO TÂM GIÚP DÀN BỊ LỤT ĐĂNG RA SAU NÀY:

MM. Bân-Du médecin Huế	25.00
Lê-Vin professeur Huế	5.00
Ông-Huất médecin Huế	1.00
Nguyen-T-Khuang nghị-trưởng Huế	10.00
Trần-D-Phiên Tiếng-Dân Huế	3.00
Trần-kim-Trinh Huế	3.00
Đào-duy Anh Tiếng-Dân Huế	2.00
Nguyễn-xương-Thất	1.00
Trương-thế-Hiệp	2.00
Trần-kim-Quân	1.00
Nguyễn-kim-Khai buôn bán Huế	1.00
Lê-nam-Hưng	Phan-thiết 20.50
Nguyễn-Ngân Tiếng-dân Huế	0.50
Lê-Nhiếp	1.00
Nguyễn-Dăng	0.50
Lê-vân-Kinh	1.00
Trương-Luyến	0.50
Lê-Lương	0.50
Trần-Huân	2.00
Trần-Hoàn	0.50
Trịnh-ngọc-Dat	2.00
Nguyễn-Yên	1.00
Trần-linh-Dân	0.50
Trần-trọng-Quang	0.50
Ngô-vân-Trần	0.50
Lưu-vân-Tường	0.50
Đặng-ngọc-Miền	0.50
Nguyễn-vân-Cát	0.50
Phan-tiến-Tú	0.50
Hồ-ngọc-Trung	0.50
Vinh-Lai	0.50
Hạ-nh-Cao	0.50

Cộng 145.50

TẠP-LOẠI

Phong-tục Âu-Mỹ

Hàng cơm và quán trọ (Tiếp theo)

Người Âu-mỹ thường hay tới chỗ từ-lâu thực-diêm ở cạnh nhà mình, mà ăn uống. Tay quán rượu các nước không giống nhau, song đầu đầu cũng đơn độc là nhượng, không có cái tệ huyền diệu tạo dáp.

Dầu trong quán quần-lập đến chiều giương chát ních, mà vẫn tĩnh nhĩ, không ai dám phóng ca cao ngâm khiến người bốn bề kinh động. Người cùng một bàn nói chuyện với nhau, tiếng nói rất nhỏ, chỉ đồng bàn nghe được mà thôi.

Trong lúc ăn uống ai nấy đều tự kiểm-thức, không khạc nhổ, không đánh lười, cho rằng khi ăn mà có tiếng là cái trạng thái của bọn hạ đẳng đàng vạt.

Trong quán nếu có ai cao đàm phùng-ca, thời chúng-khách chủ-mực và cười thầm: là hạng người vô giáo dục.

Ở bên Tây, âm nhạc, hát xướng, nhảy múa, là những điều rất thịnh hành, song dĩ có trường sở thì giờ nhất định, không bao giờ đem âm nhạc, ca vũ ra thì hành ở những chỗ thông-thường ẩm thực. Lúc ăn uống chưa xong, thường hay ra ngoài đi tản chõ người đi ra người khác khách khi nào lại chiếm, tán bộ xong, lại vào ngồi như cũ. Ở Nhật-bản lúc ăn uống xong thường gọi nhàn-hàng ra bồi giá mà trả tiền. Ở Tây thì không thế, khách ăn cứ theo cái đơn định giá mà trả. Lại các thực phẩm khác lấy ra ăn, cũng chẳng hề vào sổ, để mặc khách ăn xong tự tiện trả tiền không bao giờ đòi chủ.

Những nhà từ thiện thực diêm các nơi đó hội, đến lúc tới lại đóng cửa, thường lòng tình lại một lượt, nhất diện điều tra trong ngày ấy mua bao nhiêu rượu bao nhiêu thịt v. v. nhất diện kê toán nhập kim được bao nhiêu, tiền chi ra và tiền thu vào ắt phải phù hợp.

Lữ quán ở bên Tây và bên Nhật cũng khác nhau. Khách vào lữ-quán thời có một cái phòng nhất định, vào đó như vào nhà mình, nhất thiết dụng cụ đều sẵn sàng đủ cả. Ai ở phòng nào thì lặng lẽ nằm phòng ấy, không hề nói to tiếng, ban đêm không uống rượu, không ca xướng sự làm kinh-dộng giấc ngủ của người ở chung quanh.

VI

Hội tư và hội công

Hội ở các nước nhiều, song vô luận hội tư hay hội công, thời khắc nhóm hội đều có nhất định. Người đến hội theo giờ mà đi, không có kẻ đến trước kẻ đến sau, đó cũng là một chứng rằng người Tây biết giữ qui-luật. Ai ai cũng cho mình không theo giờ đến là một sự bất tiện cho nhiều người, thế là rất không hợp với công đức.

Dại hội khai bế, có thời giờ nhất định đã đành, đến các hội n. ở trong thân tộc bằng-hữu cũng đều như thế. Khi đàm luận việc hội đã xong,

lập tức giải tán, vì ai ai cũng biết quý trọng thời giờ. Người Tây sở dĩ làm việc hoạt bát hay thành công cũng là nhờ về tình hay tiết thì giờ vậy.

Lại vô luận hội tư hay hội công, đến giờ nhóm-hội, thời ra vào ngồi đứng theo thứ tự, ngỗ ngữ tác động, tuyệt không có chui nào là thô bạo.

Người Âu tráng thời tôn kính kẻ trưởng lão, mà giúp đỡ những việc khó nhọc.

Lúc đến họp hội, ai ai cũng y phục chỉnh tề, không có các cái hành-trang vô - lễ, như dầu không chải, áo không gài, quần ống cao, ống thấp, để làm cho kẻ đồng liêu chán vậy.

Trong lúc họp hội lại ăn uống, không bao giờ có những thói vụng thực loạn ăn, chẳng những các người thân ai thực-nữ như thế, đến phường hạ đẳng nhàn vật nhóm hội, cũng không có cái thói ăn uống ầm ỉ, làm động dục bát, ép người khác ăn uống thêm, làm bản bàn ghế v. v. vì ẩm thực là để cho ai nấy đều được khoái-lạc, cho nên quyết không để những cảnh tượng không khoái lạc hiện ra trước mắt, làm thương hạ đến cảm tình kẻ khác.

VII

Việc cất hung

Các nước văn minh Âu - Mỹ

trung đời người con trai con gái, tự mình chọn lấy kẻ đồng chí mà kết hợp làm bạn trăm năm, bà con bạn bè quyết không cầu-thả can thiệp đến. Nếu hai bên tâm không đầu chĩ không hợp, thời tuy đã làm lễ cũng có thể: tương ly. Song trong lúc đính hôn đã do hai người trai gái thăm thắn chu trưởng, nên sự ly hôn thường ít khi xảy đến. Trong thế giới, ít có sự ly-hôn nhất là nước An. Cứ cái biểu thống kê của Nhật-bản từ xưa tới nay, thời ly-hôn so với kết hôn là một phần ba, so với các nước Âu-mỹ thiệt là một điều đáng thẹn vậy.

Lệ chầu sinh nhật ở các nước với ở nước ta khác nhau. Người nước họ, chúc sinh nhật đều có một tấm lòng thành thực an của. Như gặp ngày sinh của vợ, thời chớ đừng chúc vợ, con trai con gái chúc vợ, đều có một cái tật vậy.

Theo cách thức hành tang ở các nước bên Tây, thời bà con cùng bạn bè đến bồi táng, đều theo quan tài mà đi.

Có một người lúc ở bên nước Bắc-Mỹ Hợp chúng có được xem một đám ma của một nhà thần-sĩ, nhân ra rằng: Đạo nho ở bên ta đã đem sang thực hành ở bên ấy. Nho-giáo nói rằng: là tang nên kiêng ước hơn là xa xỉ. Ở Nhật-bản và ở China, sự tang táng còn theo lối phùng phi, phần nhiều d. xe, ngựa mà đưa ma. Chỉ như bên Bắc Mỹ thời không thế, trong lúc hội tang, vô luận thân sĩ phu thường thế nào cũng phải đi bộ tới g. có vẻ trầm mặc, có sắc li-ai. Như thế chẳng phải tính thần của nho-giáo là gì?

Đương lúc tang táng, người đi gặp đều từ ý kính trọng, không kỳ kẻ nằm trong quan tài sang hay hèn, là người mình quen hay không quen.

(Còn nữa)

HAG-TUNG THÁI-VAN-ĐÀ

Trích dịch

TÌNH TRẠNG BẢO LỘ Ở THANH-HÓA THẾ NÀO?

Của chuyên buổi chiều

(Tiếp theo)

Thế thì có nơi nào thảm thiết lắm không anh? - Thưa, về trận lụt trước, cứ như lời kẻ tra của ông Nông-hội-Viên là Lương-tái-Tạo, thì những làng ở gần biển, đều bị nước biển tràn ngập, những nơi đồng-điền, xưa nay vốn nổi biển chưa từng lên tới, mà hôm ấy nước ngập đến ba thước tây, ruộng lúa bị phải nước mận hư hỏng mất cả. Trong những làng đó, số nhà trôi hơn 300 nóc, số người chết non 100 người; vật hàng của cải hao tổn không biết đầu mà kể. Về trận lụt sau, thì nhất là phố Phong-Y cùng phố Cửa Lià thuộc về huyện Cẩm-Thủy, thiệt hại nhiều lắm. Các phố ngói ở gần sông, nào nhà một tầng, nào nhà có gác, cái thì đổ nát, cái thì bị nước xối lỏ bờ mà trôi cả xuống sông, tính ra cả nhà ngói và nhà tranh, hư hại hết ngoài 200 cái; lúc nước rút ra rồi, thấy nhà cửa thì bị lấp dất, vườn tược nơi thì thành ao, nơi thì hóa gò; cây cối chẳng chấp, gốc trên cành dưới; của cải đồ đạc thì sạch sành sanh. »

Trong mấy ông ban đó, có một ông nói rằng: - « Thanh-hóa bị bão lụt thiệt hại như thế, sao lại bừa bãi tới ở Hà-nội về ghé ngang qua tỉnh-thành, thấy phố xá buồn bán như thường, ngó phố xá tỉnh kia mà? » Tôi liền trả lời rằng: « Trời ơi! xét tình trạng của dân, mà lại xét nơi ở tỉnh thành, phố xá, thì còn biết sao được. Có muốn biết tình trạng khổ nạn của dân thế nào, thì phải thân hành tới những nơi dễ vỡ, nước ngập, sông đánh cát vùi; và nhất là phải đi theo giong sông Mã, đến tận nơi nhà quê, thì mới biết rõ bao nỗi thảm mục thương tâm chứ. »

Mấy ông kia lại hỏi: - « Có nơi nào không thiệt hại chi mấy, và mùa màng mới cấy có gặt hái được ít nhiều không? - Thưa cũng có, như ở về huyện Nông-Cống, phủ Hoảng-hóa, cũng còn được ít nhiều ruộng lúa mà nước k. ông ngập tới, có cắt hái được ít nhiều; song cũng không ăn thua gì, bổn lợi vừa qua, thì lại bị sâu keo và chuột; chuột nó kéo cả đoàn, rĩa từng bông lúa mà ăn; còn sâu keo thì cắn ngang cây lúa, lúa bổ xuống nước, hư hại cũng nhiều.

— Bây giờ lụt bão đã qua, có còn những sự gì đáng lo cho dân Thanh-hóa nữa không? - Thưa có những điều này: - 1) Đường dễ vỡ, nước tràn vào, nước mắc đề, chảy ra lâu lắm, ngâm đến làm chín ngay chưa tiêu đi hết; xác súc vật chết ngấm dưới nước, trời nắng bốc hơi lên, hiện bày giờ có nhiều người bị đau sốt rét. 2) N. tăng ruộng đất bị nước biển tràn vào cao hơn ba thước tây, bây giờ các ruộng đất đó phải chia bổ hoang đến ba bốn năm, đợi khi nào thời hết chết nước mặn, rồi lúa trồng mới sống được. Ruộng đất bỏ hoang như thế, dân nhà nông còn trông cậy vào đâu, mà cầu đời khổ! - 3) Dân đói khổ, sanh ra trộm cướp; ở trong làng xóm, còn một hai nhà có bát gạo đồng tiền, cũng khó lòng ở yên được, thành ra bị cướp khổ cả. »

(Còn nữa)

THƯỜNG-NGOÂN

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG KỲ HUE

Hành trình đường xe lửa từ Huế ra Hanoi

Từ ngày 1 November thì có xe lửa chạy thẳng từ Huế ra Hanoi, xem hành trình như sau này :

Từ Huế ra Hanoi chỉ có hai ngày thì đến, ngày thứ nhất từ Huế ra Nghệ (Vinh) ngày thứ hai từ Nghệ ra Hanoi.

Ngày thứ nhất ở Huế đi chuyển xe sớm khi 5 giờ 19, 7 giờ 30, đến Quảng-tri, 11 giờ 15 đến Núi-dao (gần Quảng-bình) là chỗ phải xuống bộ qua do đờ qua bên kia sông Long-dai rồi lại lên xe lửa đi, 12 giờ 09 đến Thuận-ly, (tức là Đồng-binh) nghỉ 20 phút rồi lại đi, 5 giờ chiều đến Tân-áp (Hà-thành) nghỉ 20 phút rồi lại đi, 8 giờ 20 đến Vinh nghỉ lại.

Qua ngày thứ hai đến 6 giờ 09, mới lên xe đi Hanoi. Đến chiều, 1 giờ 38 đến Thanh-hóa nghỉ 40 phút, rồi lại đi tới 3 giờ 51 đến Ninh-binh, 1 giờ 10 đến Nam-dinh, chạy mãi cho đến 7 giờ 21 tới Hanoi.

Cũng có khi tàu chạy thẳng ra Hanoi chỉ trong một ngày đêm, thì đến Vinh khi 7 giờ 13, đợi đến 13 giờ mới từ xe lửa khởi hành từ Vinh, tới 6 giờ rưỡi sang thì đến Hanoi.

Cắm máy xe điện có phải là sự chơi không?

Ngày 17 November, lúc mới giờ chiều, ở đường Đồng-khánh, góc chùa Diệu-Đe, có một chiếc ô-tô số 660, do phải một đũa của cái 9, 10 tuổi, Nguyễn xe ô-tô ấy là của một người thanh-khảo, đầu trước mặt nhà Cu Hiệp N. D. H., người ta-xe vào nhà để xe trước cửa nhà, cũng em của là Q. và bạn của là N. N. C. là của từ nhà leo lên xe, cái M. thì cầm máy hai cái kia thì phụ máy, cho xe chạy một vòng từ đó lên đường Gia-hội trái qua đường Trưng-bá, đến góc chùa Diệu-Đe. Cái tính bề máy ra đường trường hát hò, Thanh-ma về, khi ấy, do một chiếc ô-tô thấy xe sắp bị thì nó chạy tránh lên trên đường gách, không biết vì sao mà xe chạy theo lên trên đường gách mà cần cho được nó phải đạp ống chân màu trắng ở phía trước của Q. thấy vậy, nó lên xe tay qua nhà thương, hỏi ra thì cái cầm máy ấy không có bằng tài xế; những người có bằng mà là, còn bị tội thầy, hướng, cái người không học mà cầm, để cho thương phạm đến người ta, thì thầy định tước nào, để làm gương cho kẻ khác. Mong thay!

Tế-Xuyến lại cáo.

THANH-HÓA

Người học trò bị bắt ở Vientiane.

Trò này từ khi giam ở Thanh đến giờ đã một tháng rồi, mà quan trên vẫn chưa xử ra làm sao? Quan Thượng-gian trò này ở trong trại (ở dinh của ngài) để tên việc xét hỏi. Quan Thượng đã cho hai bộ lính, mà trò này vẫn không kháng không chịu xưng khai quí chỉ, bộ me. Chỉ nói một mực rằng: tôi đi để lâu quên lãng, quên đồng, bộ me tôi mới sớm, một mình tôi bỏ về nên lưu lạc ra ngoài quốc, đến nay chẳng may bị thám tử bắt được, đem về đây, tôi không làm điều gì là bậy, là phạm tội cả. Tên họ thì khai không, đồng với lúc khai ở Vientiane.

Bất thế nên quan Thượng cứ vào giam trò này, và nghe đài ngài định giải về Kinh đô Co một viên xét hỏi. Về phần kỳ-gi, kỳ-gi chỉ mong rằng Cảnh-phủ nên lưu ý đến những việc này, nên xét ra là vô tội, không đáng có thì thả cho người ta.

Minh-Bạch lại cáo

(YÊN-DINH)

Linh lệ những nhiều

Ngày 1 Nov. 19 có nhà có một việc đi qua phố kia, nhà có gái 1 bà già và 1 cô thiếu nữ đứng dưới gốc cây đa trông chừng ô-lâm, thấy thám tử ra thì có thiếu nữ liền trả lời rằng: « Tôi tiếp là Lê-thị-Quên ở làng Phong-Mộc, huyện Hậu-Lộc, cha mất sớm, còn cha mẹ già đây, tôi ở ngoài gia là làng Thái-An-Huyện Yên-Dinh, xem khuya tàn lao gần mười năm tuổi, tôi còn có ông Cửu-Y, ông ta là học trò ông nội tôi, là người làng tôi, làm thuốc ở Tĩnh, muốn hỏi tôi cho người con gái ông ấy, song nhà tôi không thuận gì. Không hiểu sao ngày 15 tháng 5 ông Cửu-Y xuống huyện kiếm mẹ con tôi trở nhà, và về với ông 10/9/90, song như được quan Huyện mới thấy tình oan mẹ con tôi mà là thứ, tưởng thế là yên phần về làm ăn, không ngờ mới đây ông ta lại kiện tôi, và về Yên-Dinh đòi mẹ con tôi. Ngày 6 thấy bác lệ-binh là tên Đại đến nhà tôi, tay cầm tờ giấy có dấu xã, bảo mẹ con tôi rằng: « Ông Cửu-Y kiện mẹ con tôi ở Tĩnh về việc trở nhà, nay Tĩnh sẽ về mang lại, muốn khỏi tội phải kiện đi, miễn khỏi gông cùm phải lo đi... nếu không là sẽ trở gông đi ngay. Mẹ con tôi sợ quá, và được biết ông Cửu-Y háng xóm nói mãi, sáng hôm sau bác lệ mới chịu nhận về huyện. Hôm sau mẹ con tôi lên Tĩnh hỏi, cho mới đến hôm nay mới được vào hầu tòa không rõ ông Cửu-Y (tôi không rõ tên) ra trước, rằng: Việc ấy anh muốn, qua không xử, giao về Huyện. « Câu chuyện đến đó thôi? mẹ con tôi gả cho kỳ già ra về.

Một linh lệ mà cũng ô-quyển này thế, do nạt kiến tiền, khiến cho dân sự ở chốn thôn quê phải chịu trăm phần cay đắng, mong rằng mỗi khi quan địa phương muốn hỏi dân việc gì thì phải giấy sức đáng ngày giờ phải tới nhà, nếu chậm phải phạt, rồi họ vào phòng-hi giao linh-trạm đi phát, trừ khi việc cần cấp làm thì không kể. Như vậy thì dân quê lo, ăn biết mấy. Mong làm thay!

T. T. K.

NGHỆ-AN (ANH-SUN)

Một nghề kiếm ăn đặc biệt!
Nghề ấy là gì? là nghề « tô mó » « chui lòn » vậy, nghĩa là đi tó mó trong dân cư có việc gì rồi làm một chậu lòn, trước để thỉnh thoảng quan trên một vài đũa, sau lại để công với người có việc, than ôi! những hàng nười ở nghề này có đáng buồn k ông xin hỏi không? « Ai thế? « là ông T. L. K. ở nhà Hà-thành cũng một làng với quan phủ A. N., vì quen quan nên để bị chui lòn, thỉnh thoảng ông đi tó mó trong những người đi kiện dọ bên nguyên kháng dưng thì ông sang bên bị, hỏi người thì com rạ ra no vậy. Ngày mới rồi tháng này, ông đi chơi, nghe nói M. Trun Văn có việc kiện với M. Học Này, ông mới đến nhà M. Văn, hỏi ông để làm một chậu, n ông họ không đồng ý, lại nói đến M. Này, anh có muốn tìm liên lạc M. Văn, ông làm thầy cho. Cách làm này của ông như thế, nếu Nhà nước có đặt khoa thi « Tô mó » « chui lòn » chắc ông cũng đỗ được. Tôi lại một lần nữa.

T. L. K. người ta ở đời, kể n ăn có trau nghề, nhưng cũng phải cho chính đáng, mà nghề kiếm ăn của ông T. L. K. như thế, thật là cái nghề đặc biệt vậy!

Ng. Ph. A.

ĐỒNG-HỚI

Sẽ có hội Trợ-quyền

Được chân ra Nghệ-an, nghe dân trong thành ngoài phủ đã có sự trợ-quyền làm chuyện để giúp anh em bị bắt tại Thanh-Hóa. Quan địa chỉ Đồng-hới, thoát, nghe một ông chủ hội cũng đã lên thành về việc trợ-quyền, như là: M. Nguyễn-trung-Thắng, Tham tá của bộ, chỉ hội Thanh-hoa, ông Trần-văn-Khách, đốc-học Pháp-Việt chủ hội Quảng-tri, mong thay! nhất trong thay.

H. S. L. lại cáo

Quan ôn tái hiện

Một hai ngày nay (21, 22 November) bệnh thổ tả lại phát ra ở tỉnh thành, đã rất vài mạng cho nên sự kiểm phòng đã trở lại nghiêm túc.

Có một nhà ở gần phố xưa này vẫn không xa mấy quyền, chỉ cần chỉ có một đũa bé chết mà làm cho quan phòng-thành và tỉnh-phòng phải hết sức làm phận sự mà điều cả gia đình qua bên nhà biệt cư (lazaret), còn đã đặc trưng nhà từ hiện đến đến không có một chủ, không biết có đổi hết không? Ai ai xem thấy cũng rợn và lo, sợ quá, người thì đốt pháo tổng ôn, kẻ thì nhậm về nhà quê.

Vì sao mà ở Vinh và Huế có bệnh thổ tả mà hết mà tại Đồng-hới thì lại đi lại hoài?

Một người dân ở tỉnh Quảng-bình

QUẢNG-NAM (DIEN-BAN)

Chỗ linh ngôn rơi

Một vài tháng nay, ở đầu cầu Vĩnh-điền (phía nam) mới thấy có lập một cái nhà nhỏ có chủ tịch tập đứng gác.

Mục đích của gác đây là làm gì không rõ? Song cứ thấy hai hoặc ba người (thất kỳ già, trẻ, trai, gái), qua đây mà nói chuyện, thì chủ tịch thủ đoạn, lấy rồi mấy vút ngay, không ai cãi cả. Tôi chưa nỡ đến lại gần không cho qua lại v. v. Vậy xin quan trên có cấm đoán điều gì thì yết tên bang của họ, người qua lại rồi, để thanh uyển tại vô lý của chủ tịch, và chủ tịch cũng không lấy thế mà hoành hành được.

Mong thay

Một người dân phủ-Dien

QUẢNG-NGAI (TUNG-HIA)

Việc đi xit ra nhiều

Ngày mùng một tháng này, làng An-phố, tổng Ngã 4 đến, phủ Tung-nghĩa, lý-trưởng Trinh-Kiệt và em họ là phó lý Võ-Bân đánh tên hương-mục Lê-Toàn tại nhà trộm Thánh, rồi lý Kiệt tìm phương đưa đến phủ lý B. ở đó đối co, bà con hương Toàn báo phủ, quan phủ phải thấy tội g. nhiệt hiệp với chánh phủ tổng tư xử khám biên, mà không có lý Kiệt dự lý, nên hương Toàn báo tỉnh, và nại cho có lý Kiệt, đến bây giờ tôi mừng sau quan phủ lại phải thấy thông tin với chánh phủ tổng đem dân lần xit ra Fou phủ, Mỹ thành, bốn mươi người dài giải, nhưng không thấy một lý Kiệt, nên hương Toàn cũng không chịu, khi ấy thấy thông tin sức gông bà con hương Toàn lại, báo chánh phủ tổng và người lân tiếp, chúng tôi trình rằng chúng tôi biết tình quan phủ và thấy còn chạy giặc rồi g. cho quan phủ, báo rằng giặc Tôn tỉnh ngữ là thiệt, bốn giờ đồng hồ, phải hai quan binh, liền đem hơn hai mươi lính tập, chờ sung đơn cũng quan phủ đến chỗ ấy, thì hai quan binh biết không phải giặc, liền mở gông bà con hương Toàn ra và khiến đem hương Toàn đi nhà thương uống thuốc.

Việc này xảy ra vì hồi năm ngoái, dân làng kiện lý Kiệt báo lầm của đồng hương, mà hương Toàn kuong chịu theo phe lý Kiệt, nên nay anh ta mới bị.

Thân ôi! Việc đi xit ra nhiều người có gan không?

Q. A.

BẮC-KY

HANOI

Phát bộ y tế

Hôm 8 November, quan Toàn-quyền có ký một đạo nghị-dinh cử bác sĩ Jourdan, quyền giám-đốc sở y chính Bắc-kỳ, và bác sĩ Hermant, coi nhà thương Nghệ-an, sang làm đại-liên cho Đồng-đương tại cuộc hội nghị thứ 7 của Viễn-dông nh. et đới-y-học nghiên cứu hội, họp ở Calcutta nước Ấn-độ vào ngày 5

Decembre này, cũng đề dự vào cuộc đại-hội của các y sinh, mở ở Ấn-độ ngày 2 Janvier năm sau do có quan về sinh của hội vận quốc tế châu.

Giặc Tàu ở miền gần Moncaey

Trong vô tuyến điện A. H. I. P. có tin sau này:

Một toán giặc khách từ 500 đến 600 đũa, ngày 19 tháng 11 có đến đánh các đồn Thanh-toun, và Lạc Phong-sinh, trong miền Nam si gần Moncaey. Chúng bị đánh đuổi đi ngay và đã chạy sang bên kia đường cương giới. Sau có thấy một cái xác giặc, còn nhiều đũa khác bị trúng thương, thì chúng không sang bên Trung-hoa cả. Trong khi đánh nhau, có một người lính tập Annam chết.

NAM-KY

SAIGON

Người Nam ở Pháp

Ngày 20 Octobre có 20 người Nam ở Pháp họp nhau tại nhà hàng cơm của M. Van Thu, ở đường St Nicolas. Mấy người ấy có chống cự lại bọn cảnh sát và ngầm giết ông có tên.

Dương lạc ôn ôn, linh cảnh sát chạy đến đóng và bắt được 10 người Nam, 3 người là M. M. Van Thu, Duc và Trong Căn phải bị tổng giam.

TÂY-NINH

Một vận người Cao man đến Tây-ninh

Ngày 9 November, hơn một vận người Cao-man đến Tây-ninh, làm lễ đạo Cao-lai; người thì cầm rựa, cầm búa, người thì mang cung-mang tên, cơm dăm gạo bít, tay họ như đi sắp trận vậy.

Được tin ấy, quan Thống-đốc Nam-kỳ tức xe đến Tây-ninh, cho đại ông Linh-mục đạo Cao-dài đến, và hiểu phải giải tán, mấy ông Linh-mục đều hết lý không háng lòng, sau cũng phải chịu để giải tán.

Nội trong hai ngày, mấy nghìn người Cao-mên đều kéo về sạch tất.

CAO-MÊN

Lại câu chuyện lao-động

Ngày 7 November có xảy ra ở sở cao-su Tammar Pit một việc thảm sát.

S.T là ở sở cao-su đó có ông Cai hay nhân tâm hết mấy người em là Bắc-kỳ làm 1 ôn buổi trưa không cho nghỉ, họ đem lòng oán hận. Hôm 7 November, ông M. coi cu li làm việc rồi, n. n. lòn trên cu li mà ngủ trưa. Nợa nhíp do bọn cu li bị phát động liền giết ông. Trong ấy có một tên cầm sạt lại đánh trên đầu, hề một miếng. Ông dật mình thức dậy thì họ xúm lại cái gậy tay gần chân làm cho ông ấy phải chết ngay đi. Xong rồi họ đổ bỏ chạy trốn.

Xe chữ ông M. lên nhà thương thì ông tỉnh lại có khai được hai ba người giết ông. Sau lại đem qua Kompong cham, song đi được nửa đường thì chết.

Hôm 6 November có người qua Tammar Pit bắt mấy người đã bị ông M. khai, song cả thấy bọn cu li không chịu bắt mà muốn làm dữ. Chiều ngày hôm ấy ông chánh tỉnh Kompong cham cử ông Giám-binh đem gần 10 lính đến sở cao-su hỏi họ thì hết tủy cu li, đồng nhân có giết ông M. và đưa xin, chữa ở tù cả. Vì thế nên có 110 người cu li bị bắt giam tại khám tỉnh Kompong-cham.

Hai đạo Nghị-dinh mới của bộ

Tuộc địa đối với xứ Đông-dương.

Ngày 4 Octobre ông Leon Perrier, Tổng-trưởng bộ thuộc địa có đề lên quan Tổng-thống một tờ trình xin thêm một đơn vào điều 91 trong hình luật bản-xử thì hành cho những người bản-xử thuộc quyền thẩm-phán Tòa án Pháp.

Chiếu theo tờ trình ấy quan Tổng-

thống đã ký đạo nghị-dinh sau này: Điều thứ nhất. — Điều 91 trong hình luật, về phần Đông-dương thì thay thế như sau này:

Điều 91: Những sự vận động khác và những việc có thể trở ngại đến sự yên ổn của công chúng hoặc là gây ra đại loạn đến chính trị, hoặc khiến khích nhân dân hiểm oản chính-phủ Pháp hay là các Chính-phủ ở dưới quyền bảo hộ, làm trái các luật lệ trong xứ thì sẽ phải xử tại các tòa án trung-ty và phải giam từ 1 năm đến 5 năm. Các tội nhân lại có thể bị tước hết cả hoặc một phần các quyền lợi nội ở điều 42.

Điều thứ hai. — Các khoản trên đây thì hành đối với người bản-xử cùng những người A-dông theo luật như người bản-xử của các tòa án Tây-nư.

Còn một đạo nghị-dinh nữa thuộc về luật án-hành ở Đông-dương, từ xứ Nam-kỳ, kỳ sau bản-báo sẽ lược đăng những điều quan yếu.

Ngụ-ngôn

Miệng Hâm, gan Sứa.

Vừa một đêm giáng thanh gió mát, anh Hâm ra đi chơi, gặp anh Sứa đương nằm bên bờ bể. Anh Sứa nghe anh Hâm đi, ngóc cổ: « Aido? - Toiday. - Anh làm gì đó? - Tôi chơi, anh! Anh Sứa cười lên rằng: « Hả! Hả! Vui về thay! Thế mới bảo rằng: Anh-hùng hội-ngộ. Tôi vẫn nghe tiếng anh mà chưa bao giờ gặp anh nói câu chuyện. Tíhnh nhàn được buổi hôm nay, gọi là ta là đó đây chửi tỉnh, vui về biết bao nhiêu? Thế thì anh ở trên rừng sự trạng ra thế nào? - Tôi ở trên rừng cái quyền hó hạo vận động tất ở miệng tôi cả. - Tôi ở dưới bể cũng thế, cái sự dính lư tiếu trưởng, cũng tất ở miệng tôi cả. - Ông phải thế thì sao? Trời đất đã đặt cho ta một cái hàm on ra trước rồi đó anh a. Anh gọi là « Thủy mẫu », thời bao nhiêu giống dưới bể, tất là con cái anh cả. Tôi gọi là « Sơn quân », thì bao nhiêu giống trên rừng tất là tôi tôi tôi cả, cái sự đời non lập bể, chẳng phải ở tay tôi ta là ai? » Hai anh ngồi kuơ kuơng cùng nhau, có một anh Cóc ngồi nghe mà mún mún cười. Bỗng có một hòn đá xeo leo trúc một cái rầm, hai anh hoảng hải tưởng là giống gì làm hại mình, chẳng anh Hâm thì thàn, há miệng kêu lên một tiếng thật lớn, con dưới chạy mãi; anh Sứa thì kiếp sự quá tan hết không còn chút nào. Anh Cóc nhảy lên đặc ý cười mà nói rằng: « Khéo cho hai anh lại gặp lấy nhau, cái khỉ háng hái, cái động kịch liệt mới đó, bây giờ đã ra bể khơi lên rừng rậm đầu mất rồi. Tục ngữ có câu: « Miệng Hâm gan Sứa » là thế! »

Trúc-Nam

N. S. T.

ĐỘC-GIÀ LỤN-DÂN

D. N.

Lai-cáo

CHỦ - Y BÀ BAN GIÚP LỢI

Đến chiều chủ-nhật gần đây là ngày 4 Decembre, lại trường đã ban của hội Thê-dục Huế, gần chợ Đông-Ba, có cuộc đá bàn, hội Thê-dục và hội lính Tây đấu nhau, để lấy tiền giúp dân bị lụt Thanh-hóa, có quan Khâm-sứ Friès làm danh dự chủ-tọa Ai vào xem phát trả một gác (US\$10).

Mong rằng bà con ở Kinh-thành, dân ông, dân bà, người lớn con trẻ sẽ đến xem cho đông để giúp cho mọi việc công-nghĩa!

PHỤ - NỮ ĐIỂN - DÀN

Phụ-nữ vận-dộng
(Tiếp theo)

Thế là hai cái văn hóa, một đang ở đầu cùng Tây-phương, một đang ở Đông-phương xung đột nhau ở đất Gôn, lúc bấy giờ đã vào tay người Phô-Răng và đặt lên một là nước Phô-Răng (tên đó còn mãi đến bây giờ mà Tàu dịch là nước Pháp-tây-lan). Kết quả nước Phô-Răng chia ra làm hai xứ: xứ Đông-Nam gọi là Lang-Gô-Đo (Langue d'Oc) thì phụ nữ theo tục Á Đông, và xứ Tây-Bắc gọi là Lang-Gô-Đoan (Langue d'Oïl) thì theo tục Âu-châu.

Tuy giáo Thiên-Chúa đã tràn sang đất Gôn vào hồi thế kỷ sau Thiên-Chúa giáng sinh, song đến thế kỷ thứ 9, mới bắt đầu có cơ vãng, và mãi đến khi người Phô-Răng sang chiếm cư đất Gôn được ít lâu, mới thực có thể lực. Thế là địa lực hai văn hóa Đông-phương và Tây-phương xung đột: thì này ra cái phong trào thi ba do cái thế lực giáo Thiên-Chúa một ngày một bành trướng.

Thành thử người Phô-Răng lập ngay những đơn luật bắt dân bà chịu kềm, bắt dân bà nô lệ, tuy vậy cũng không sao thắng được phong tục xưa kia.

Rồi từ đây về sau, nào thời đại Phong-Kiến (la Feodalite) vào thế kỷ thứ 9, nào cuộc Hồng-thập-tự-chiến-tranh (les Croisades) vào thế kỷ thứ 11, nào cuộc Tôn giáo cách-mạnh (la Réforme) vào hồi thế kỷ thứ 16, thành thử không ai còn thi giờ đâu mà nghĩ tới vấn đề phụ-nữ. Cho nên bà Nec Ké (Neké) theo như ý quan sát có vị phụ-nữ đời bấy giờ như những vật mềm mòng người ta lột đồ sứt để đồng thùng vẫn biết là không có giá trị gì nhưng không có không được. Vậy mà phụ-nữ bấy giờ thì như là Hoàng-Hậu bị truất ngôi, như người nô lệ vừa tự do lại vừa bị giam cầm. Vậy mà hai cái văn hóa Đông, Tây mặc sự phân đôi nhau, rồi biến ra làm câu truyện kỳ quái, đến nỗi ai nấy đều coi phụ-nữ như có ma thuật đi bái người. Nhưng ôi! thực ra chính cái cấp sống mòn thu nhĩêng nước đó thành kia nó đã chôn sống

hiết ban anh tài mà cũng làm tạo được lần anh hùng xuất thế - nhưng nào nữ lưu có biết gì dân, mà cả ngày đều thân mình cũng quên mất.

Trong cái lúc nam-giới mặc việc nước, nữ-giới mọi hơi được giải phóng một chút, thì tha hồ so sánh cân nhắc hai cái văn hóa Đông-Tây, cho nên cũng có ít người tinh quái làm mất cả cái thanh thế chung mà cũng nhiều người đã khiến cho tư mi phải kinh phục. Vì vậy người thì bảo phụ nữ là trung gian ở giữa nhân-dân và vật-dân, phụ nữ là hàng người rất quý quai, pháp luật cũng đành phải chịu, và Trời sẽ giáng sấm ra phụ nữ chính là tâm cuộc tiêu khiển cho bọn mây râu; người thì bảo phụ nữ là các vị thiên thần phải dọa dẫm xuống trần thế, chính là cái nguồn cực lạc, cái nguồn á-thoại, và duy chỉ có phụ nữ là biểu tượng được với nam-giới. Thế thì địa vị phụ nữ có khó giải quyết không? Vì lẽ gia đình chuyển chế theo văn hóa Rô-Manh mà nữ lưu cũng coi như làm hàng mua đi bán lại được, thời nào cường bức kết duyên, nào phụ quân áp chế khiến cho cái tấm lòng phụ nữ ngày đêm chỉ lo mưu tìm kẻ trả cho kỳ được thủ ấy mấy thôi.

Tuy vậy trong lúc nam-giới mặc việc chiến tranh, nữ-lưu lại rất dễ gln thanh thế, nhưng đến khi giặc giã đã ngời, nữ-lưu mới thực tỉnh bát đầu hành động, khôn nỏi cái quyền chuyển chế quả chừng, thành ra cũng không có ảnh hưởng gì.

Sau nhờ được các nữ văn sĩ bỏ hào nữ quyền, lại giúp đến cuộc Cách-Mệnh năm 1789, thì nữ-lưu mới bắt đầu ghé vai gánh vác giang sơn, rồi từ sau cuộc Âu-châu mới thực sự nam nữ bình quyền.

Đến đây em hãy ngừng nói chuyện nước người và cùng các chị em so sánh cái lịch-sử phụ-nữ nước Pháp với phụ-nữ nước nhà.

(Con nưa)

HOANG KHUÊ BICH (Dalat)

TU - TƯỜNG MỚI

CHỦ-NHĨA DÂN QUYỀN

Của TÔN-VĂN
Bai giảng thứ nhất.
(Tiếp theo)

Cứ như lời những nhà học địa-chất: thế giới từ khi đã sinh loài người, thì trên mặt đất giờ nào cũng có người, vì họ đã xét được không cứ ở xứ nào mà đào dưới đất xem thì đều có dấu tích loài người cả. Còn như người cũng thủ địa đánh nhau thì bấy giờ cũng vẫn còn, như chúng ta đi xem những chỗ núi rừng thuộc các hòn núi Nam-dương thì có thấy được người cùng thủ đánh nhau như đời xưa vậy. Lại như chúng ta thử đi xem trong miền ta ở, những chỗ rừng hoang nổi vắng không có người ở, thì tự nhiên biết được cái cảnh tượng đời xưa người với thú ở lẫn nhau ra thế nào.

Cao g ta ở đời nay mà suy được việc đời xưa xa lắc như thế, là nhờ

có dấu tích để lại, chứ không có dấu tích để lại, thì chúng ta không thể suy xét được đời xưa. Thường thường cái cách để suy xét việc đời xưa, thì là xem sách lịch sử, lịch sử là đúng chữ nghĩa mà ghi chép để lại, cho nên cái văn óa của loài người là từ khi đã ra chữ nghĩa mới có lịch sử. Từ khi có lịch sử bằng chữ nghĩa thì ở Trung-quốc ta mới độ năm sáu nghìn năm, ở nước Ai-cập độ hơn một vạn năm. Cái cách suy xét một sự vật trong thế giới này, ở Trung-quốc ta thì chỉ nhờ đọc sách, còn người ngoại-quốc thì họ không phải là chỉ đọc sách mà thôi, về lớp trung-học tiểu học thì nhờ đọc sách mà biết, còn lớp đại học thì không những đọc sách, cốt thực hành xem xét, không những xem lịch sử bằng chữ mà phải đi xem các tấm đá dưới đất và xem các loài cầm thú, xem cái tình trạng loài người ở các xứ mọi rợ, như thế thì mới biết được từ liên chúng ta ở cái xã-bội ra thế nào. Vì thế gần đây những nhà học có danh tiếng xem xét mọi sự vật, không phải chỉ cứ theo sách; cái sách của họ làm ra là bởi sự xem xét mà biết được thì họ biên chép lại để cống hiến cho loài người. Cái cách họ khảo sát có hai dạng: một là xem xét, tức là triết học; loài người mà được tiến bộ là nhờ hai thứ học đó.

(Con nưa)

G. Q. T. X. dịch

CÁI NẠN MẮT BÁO

Về việc này, bản báo đã đến số Bưu-Điện Huế xin truy vấn, thì xét ra sự hạo chậm và mất báo mà các độc giả phàn nàn đó là tại Bưu-Điện các nơi, không xem xét mà trừ cái tệ ấy.

Bản báo mỗi lần gửi báo đều có kiểm đủ số, vậy mong rằng các nhà Bưu - Điện đề lòng xem xét rừng phạt những kẻ làm không hết bổn phận, như là lính trạm về các thôn quê, hay những nhiều và chậm trễ làm, chẳng những một sự phát báo, mà đến các thư từ khác cũng thế. Vậy muốn cho nhà nước khỏi mang tiếng và dân gian khỏi thiệt hại, thì số Bưu-Chánh nên lưu tâm đến việc đã nói trên.

"BẠN VÀ VỢ"

Nghe rằng nay mai "Bắc-Kỳ-Tập-Thiện-Phả" sẽ diễn vở kịch "Bạn và Vợ" của ông Nguyễn-Hữu Kim soạn, đã lấy tên Gióp đồng-bào bị lụt ở Thanh-hóa và quyền vào công quỹ của phủ để làm các việc nghĩa. Các vai sấm kích phần nhiều là người trong phủ cả.

Vở kịch này rất có giá-trị, mới đây đã đem diễn tại Hà-nội hai tối 5 và 7 Julia 1927. được công chúng và báo giới hoan-nginh vô-cùng.

Mong rằng bà con ở Kinh-thành ta sẽ sẵn lòng nhiệt-thành tới coi cho đông, trước là vì đồng-lão, sau là công-nghĩa một cuộc vui hiếm có.

SONG-NAM:

NGUYỄN-VĂN-THUỐC

VIỆC THÊ-GIỚI A-ĐÔNG TAU

Tin hào Tầu

(Ngày 11 tháng 11)

Chiến-tranh mới Ninh-Bân. - Hôm 8 tháng 11 Lý lớn-Nhân báo cáo đến Nam-kinh rằng đã hạ lệnh tổng-công Kỳ-thủy và Kỳ-xuân; Thủy-quân cũng đã phải tàu chiến đến Diên-gia-Trần đánh chen: Quân lương-sinh-Tri bị thương và tử trận rất nhiều, bị bắt tới hơn 3000 người.

Quân Triệt-Tiêm và quân Chu-bôi Đạc (phái Nam-khinh) đương mới theo đường Vũ-trương nhậm vào mạn Hán - khẩu để đánh. Quân Chu-bôi Đạc đã tới Thông-Thành.

Chiến-tranh mới Nam-Bắc. - Sang hôm 8 Novembre, báo Nam-quân đã hạ lệnh tổng-công-kích. Mới đánh trận đầu Nam-quân đã chiếm được Minh-quang và Phụng-cương. Sang hôm 9 Novembre, Hà-uân-Khâm và Lưu-trĩ đã đến Tam-gi-Phân cầm quân đốc chiến. Bắc-quân lui về mạn thượng-phu.

Quân Phụng-ngọc-Tường đã đến bờ cõi Từ châu ở tỉnh Sơn-dông. Tôn truyên-Phượng đã đi Đại-liên.

Chiến-tranh mới Tân Phụng. - Hôm 5 Noembre, quân Sơn-tây đã hạ được Tây-hà-Doanh, rồi Tiến-phụng bên quân Sơn-tây đã lấy lại được Tuyên-hoa.

Tướng-giới-Thạch đã về Thượng hải. - Tướng-giới-Thạch tự Nhật bản về hôm 10 tháng 11 đã tới Thượng-hải. Tướng trở về tay hồ ngoài là để kết-hoà với Tống-mỹ-Linh, nhưng thực thì muốn vận-dộng để ra cầm quyền lại. Nghe đầu Tướng về đến dự Hội nghị Chấp-giám lần thứ tư họp ở Thượng-hải chứ không họp ở Nam-kinh hay Quảng-châu như trước đã định.

(Theo T. N. D. đ.)

Và-tuấn-diễn

(Ngày 19 tháng 11)

Phối-quê-Kích hoạt-dòng. - Máy ngày gần đây, 100 người về phái quá kích hợp hội nghị ở Bô-dông là một xã ở trước một Thượng-hải, ở trên hữu ngạn sông Hoàng-phổ. Linh cảnh sát Trung-hoa đã gửi tám cuộc hội nghị và giết mất hai người phiên-loan. Vì việc ấy 26 000 thư Trung-hoa bãi công, có đảng công sản giúp đỡ mạnh mẽ.

(Ngày 18, 19 tháng 11)

Cuộc chính biến ở Quảng-châu. - Ngày 17 ở Quảng châu mới xảy ra việc chính biến do họ tướng của Trương phát-Khuê gây ra. Tướng Hoàng-thiệu-Hồng là do đốc Quảng tây liên thay Lý tế Thâm làm chủ tịch chánh phủ Quảng-châu bị bắt. Tướng Lý-phúc-Lâm cũng theo đảng nghịch.

Hai tướng Hoàng-kỳ Tường và Lý phúc-Lâm tháng thế làm. Những quân của Chánh phủ đã bị tước khí giới Công khổ có 1 triệu bạc bị tịch biên hết. Tướng Hoàng-thiệu-Hồng bị bắt nhưng dứt liền cho lính canh nên đã trốn thoát chạy ra Hương-cảng. Ngoài phố không đánh nhau nữa. Chừng như cuộc chính biến này là cốt để chống lại Hoàng-thiệu-Hùng chứ không phải chống lại Lý tế Thâm. Tình thế vẫn mập mờ, dân gian cứ ngại ngại sợ có đánh nhau nữa.

Tướng tá Lân muốn xưng đế. - Có tin tại Đông kinh rằng cứ theo tin tức ở Phụng-tĩnh thì Trương tác Lâm định khôi phục đế chế lại phần minh để mở ra một thời đại mới.

(Theo Arip)

NHẬT

Báo giới Nhật đối với nhân vật Nga. - Những báo chí ở Đông kinh viết nhiều bài giải về ông Adolf Iaffe là lãnh tụ đảng Xã viết mới từ từ ở Moscow. Nguyên ông này xưa đã thường thuyết về bản hiệp ước làm thời trị nhất của Nga với Nhật sau khi Nga Nhật chiến tranh nên ở Nhật biết

ông làm các báo lại có nhiều bài nói về ông trong nước, ông này đã khởi hành đi sang châu Đại sử Nga ở Paris hôm nay.

Nhật đặt bị Thục-dân. - Bất đầu từ mùng một tháng 7 sang năm Nhật sẽ đặt thêm bộ Thục-dân.

(Theo Arip)

AU-MỸ

PHÁP

(Ngày 18 tháng 11)

Hội đồng kinh-tế toàn-quốc. - Ông Poincaré đã đề trình ban tri-tyc Ha-nôgi viên một bản dự luật chương định qui mô nhất định của Hội-dồng kinh-tế toàn-quốc lập ra năm 1925. Hội đồng sẽ có 180 hội viên như cũ, do các đoàn thể chức nghiệp chọn lên. Hội đồng này sẽ là một cơ quan thường cấp để chỉ đạo chung cho các công quyền về các vấn đề kinh-tế trong nước.

(Ngày 19 tháng 11)

Việc điều tra về khản-trung ở Đông-dương. - Vì ông Dutrey và ông Angoul-vant yêu cầu, Thượng thư Thuộc-địa là Leon Perrier mới diễn thuyết ở Tiểu-ban Thuộc địa (tại Nghị viện về sự kết quả của hội đồng điều tra về việc khản-trung ở Đông-dương và về cách thức xử-trung mấy cái đồn điền ở Darlac thế nào. Ông Perrier nói rằng ông không có thể đưa bản nguyên văn tờ trình của Hội đồng điều tra cho đến ban xem được vì liên đương ở nơi Hội đồng hành chánh tổ tụng của bộ Thuộc địa.

Theo Arip

THUY-SI

(Ngày 18 tháng 11)

Vấn đề di dân ở thế giới. - Tại viện xã-hội-học, ông Gary đã diễn thuyết về vấn đề di dân và quyền lợi của người di dân, thỉnh giả đều là các nhà giáo-thu, các nhà ngoại giao và các học sinh. Ông thuyết minh về lý thuyết cho các người di dân cư tự nhiên nhập tịch ở các nước họ đều ở, như thế thì giảm được nhiều mối phân tranh của các dân tộc. Ông Dupray là Viện-trưởng đã khen ngợi diễn giả làm.

(Theo Arip)

NGA

(Ngày 19 tháng 11)

Một việc tu sát ở Moscow. - Ông Iaffe, nguyên đại sứ Nga ở Bắc kinh, và là người thường thuyết về hiệp ước Brest Litowsk với Đức đã tự sát ở Moscow.

(Ngày 20 tháng 11)

Tại Chánh phủ Xô viết. - Đại biểu đoàn của Xô-viết đi dự cuộc Hội nghị dự bị việc thanh giảm binh bị sẽ trong yếu làm, vì cái số và tư cách những người

HƯNG-NHĨỆP HỘI-XÁ

87 Boulevard Henri d'Orléans - Hanoi

Hội buôn đã thành lập theo luật buôn của Chính-phủ ngày 21 juillet 1867.

Điều-lệ đã được Tòa án duyệt y ngày 27 Septembre 1926 và trước bạ ngày 26 Août 1926 - Folio 30 - Case 1.

Cứ theo như nghị định ngày 29 Juillet 1896 đang trong quan báo số 62 ra ngày 3 Août 1896, trang số 1209 của quan Toàn-quyền Đông-Dương tuyên bố đạo chỉ dụ ngày 21 Mai 1896 của quan Giám-quốc bên Pháp cho đem thi-hành tại các xứ bên Đông-Dương (Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ) đạo luật buôn ngày 21 Juillet 1867 thì về các hội buôn lập theo bản luật đó (luật 21 Juillet 1867), người Annam ở Trung-Nam-Bắc-kỳ đều có quyền vào hội và đối với việc buôn bán, kể từ ngày vào hội, thì thuộc về quyền Tòa-án thương mại ở nơi có hội Chánh, chứ không thuộc về quyền chính trị ở nơi mình ở nữa.

khí đó này, tôi có cần làm chi? Nếu tôi biết nó làm phiền cho tôi đến như thế này mà lại liên tên xe nữa thì tôi đã bỏ tên mà trốn đi rồi.

Tất cả mấy người chúng ta đều nói gãi gông như thế cả. Anh bị cáo thì thủ nhận cả, cứ quay đi quay lại ngo ngắc nhìn như con vật bị nước bầy mà không biết lối nào thoát ra. Việc thì đã rõ ràng như thế, vậy mà đại lý ta cũng cứ tìm câu hỏi thật khó cốt để thất bại cho anh bị cáo lảng lảng tìm không ra mồi. Trong bản công-tố-trạng của ông thì ông bày tỏ rằng việc ăn trộm này có dự-định, nên thi-hành một luật cho thật nặng.

Người trạng sư của Tòa án và lên thì cãi rằng không có dự-định và tuy tại thì nặng thật mà người phạm tội đây không đến nỗi nguy-hiểm cho xã-hội như tội ông đại-lý nói đầu.

(Còn nữa)

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

Người chẳng là thứ hai là ông giá có chối ấy. Khi họ ông có nhận mấy cái chữ ấy không thì hồi lâu ông mới chịu nhận. Đến khi đại-lý hỏi ông đừng chối ấy làm gì thì ông gãi lên mà trả lời: « Quí vị không biết nó đi cho khuất mắt! Mấy cái chữ

trộm một bó chổi cùn, đáng giá chừng độ ba rúp rưỡi. Trong tờ cáo-trạng này rằng hai người đương vào chối chối trốn thì bị linh tuấn cảnh bắt được. Cả hai người đã thủ nhận cả, nhưng một anh chối trong lao, bấy giờ còn có một anh ra hầu án. Đó chính ấy hiện để trên cái bàn để để chứng cứ.

Tra hỏi, chứng tá và giám-định cũng như hôm qua cả. Tòa-trưởng hoặc đại-lý, hoặc trạng sư hỏi anh tuấn - cảnh thì anh cứ trả lời từng nức một như: « Chính như thế » « Tôi không biết » rồi lại « chính như thế ». Song xem cái bộ anh quen phép-tác nhà linh cũng có vẻ lẫn lộn dăm dăm đầu, chứ nhìn cái thần anh thì ra về phần nào cho anh bị cáo mà cũng tư hốt nữa.

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Bđ Tổng-dốc-Phượng (CHOLON)

Bồn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ Hàng Tàu, hàng Thượng-hải thiết tốt (lành, xuyến, trầu, cùn-nhưng, cầm-châu) nhưng tơ và ni dỏ màu. Khăn dệt đều rút và thêu nhiều kiểu khác màu thiết đẹp.

Tru bán sỉ và lẻ các thứ màu nhuộm của tây hiệu "Teinture ideale" danh tiếng thêu này ở Nam-ky.

Bánh hộp-biscuits kim thời của bồn hiệu chế tạo không khác nào biscuits melanges choisis của tây, được nhiều khen ngợi (bánh lẻ 0\$75 một hộp, mua sỉ có huê hồng). Bồn hiệu buôn bán đã lâu năm cùng các tỉnh Trung-ky và Bắc-ky ở xa xin viết thư, thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Bđ Tổng-dốc-Phượng Cholon

Kính-cáo quốc-dân

Một tấn thâm kịch mới sắp ra.

Thưa các ngài, cái thâm kịch mới đây là cốt đề các ngài chú ý đến mấy thứ thuốc của bồn hiệu Từ-ngọc-Liên, hiệu chính ở Đập cầu 46 rue Principale, và chi-điểm ở Hanoi, 74 rue Fontenay, như sau đây. Thuốc ho trẻ con số 1 ru trẻ con 100 năng đến dần cũng khỏi, 0\$35. - Bướu bà trị bệnh tả nạn số 2, giá 2\$00, nhất là các ông bà già và các bà sau khi ở cữ rưng rưng khỏe lại. - Thuốc đau bụng kinh niên số 13 uống vào khỏi ngay lập tức, 0\$50. - Thuốc trị số 3 để trị bệnh kiết lỵ hoặc đi ra máu hay mủ, ru nặng đến dần cũng khỏi, giá 0\$40. - Thuốc ba người nhơn số 4 giá 0\$60. - Thuốc ghê số 7 chữa rất dân dị, 0\$10. - Con hai lần thuốc nữa khắp ba kỳ Trung Nam các địa phương là thuốc lậu số 3, giá 1\$50, thuốc tim là số 6 giá 2\$00, hai thứ thuốc này ru bệnh nặng hay lâu năm đến dần cũng khỏi rút nọc mà không hại sinh dục.

Các hiệu đại lý. - Tại Trung-ky (Annam, về tỉnh Vinh nhà M. Lê đình-Mai, ngõ Yên-miền sau đến Hội quán, Tourane hiệu Thái-khánh Nguyễn-thi-Huê phố phố Hữu-Vĩ. - Nha-trang-Mông-lương thư quán Vương gia-Biệt. Tại Nam-ky (Cochin-chine) hiệu Đình-thành-Song - Tại Bắc-ky (Tonkin) Hải-phong Hương-hạt thư điểm, 92 Boulevard Bonnal - Nam-Định lịch sinh đường 180 phố khách - Hải-dương hiệu Xuân-khê 63 phố Đông-môn - Hanoi hiệu Liêu-châu phố Châu-chu. Tuyên-quang hiệu thư may Lương-việt-Tu 6 phố Xuân-Hoa - Hanoi Kim-dư-giang 33 phố Hàng-Bò - Phú-tho hiệu Phúc-Long-Hưng phố Đế-nhĩ.

THI QUẢNG CÁO

CỦA HIỆU HƯƠNG-KY PHOTO HANOI

Bồn hiệu định mở cuộc thi này để những ngài có lòng nghĩ đến việc chấn hưng công nghệ nước nhà và gởi bản hiệu làm giúp quảng cáo cho bồn hiệu.

Xin mời các ngài dự cuộc thi biết rằng thời hạn quảng cáo chia làm hai thứ:

1) Làm văn xuôi, văn vần hay của đời.

Trong những thơ văn đó phải:

a) làm cho đúng sự thực

b) nói rõ nghệ thuật viết văn xuôi.

c) cách sắp đặt và cơ quan của bồn hiệu đi vào đúng làm giải qua.

2) Vẽ tranh (Dessin à la plume)

a) vẽ tranh

b) vẽ tranh

hoặc vẽ bằng màu, hoặc vẽ in làm

giấy quảng cáo và giấy yết-thị.

Những bậc văn xuôi và văn vần cũng biết ngay rằng quảng cáo của bồn hiệu

Hương-Ky.

Giải tặng

Bồn hiệu đặt năm mươi (50) giải thưởng

đề tặng và văn-thơ và hai mươi (20) giải

đề tặng vẽ tranh và có giá trị để làm

quảng cáo.

Văn Thơ

Giải nhất

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 2\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 2\$00

Giải nhì

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải ba

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải tư

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải ngũ

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải lục

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải thất

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải bát

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

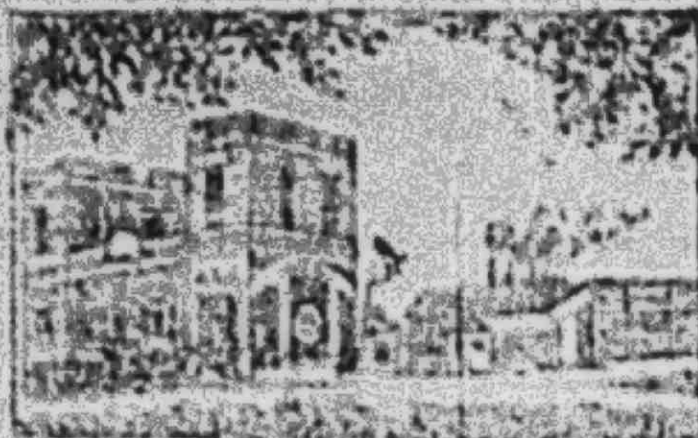
1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

Giải cửu

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

1 bức ảnh phóng đại 60x100 giá 1\$00

TO NHẬT Ở ĐÔNG-PHÁP

CỦA NGƯỜI ANNAM

Bản sở chuyên chế các thứ peintures ordinaires, laquées, vernis, essence de térébenthine, cire à paquet, chromio - encaustique, couleurs pour peintures et à la chaux etc. ...

marque "RÉSISTANCO"

Hàng thực tốt giá thực hạ.

Envoi de catalogues et échantillons sur demande.

NGUYEN-SON-HA, Fabricant

Bureau: 46 Bđ - Amiral Courbet - HAIPHONG

Usine: Route de Lach-Tray

Adresse tél: Sonha - Haiphong - téléphone 208

TÂN-LỢI

TAILLEUR

120, Rue d'Espagne SAIGON

May đồ tây phục, theo kiểu kim thời, đã khéo lại mau, laine đủ thứ.

CÁO-BẠCH

Kính trình các quý Khách Bồn hiệu tôi bán thuốc lão xa gần trong ba xứ: Trung, Nam, Bắc kỳ ta, đã được nhiều các quý Khách ngợi khen.

Bồn hiệu tôi có nhiều hàng thuốc bổ mồi xuân chưa hề và sấm xuân hồ rồi; bán buôn và bán lẻ giá thật rất hạ.

Nếu các ngài có lòng nghĩ đến việc chấn hưng công nghệ nước nhà và gởi bản hiệu làm giúp quảng cáo cho bồn hiệu.

Xin mời các ngài dự cuộc thi biết rằng thời hạn quảng cáo chia làm hai thứ:

1) Làm văn xuôi, văn vần hay của đời.

Trong những thơ văn đó phải:

a) làm cho đúng sự thực

b) nói rõ nghệ thuật viết văn xuôi.

c) cách sắp đặt và cơ quan của bồn hiệu đi vào đúng làm giải qua.

2) Vẽ tranh (Dessin à la plume)

a) vẽ tranh

b) vẽ tranh

hoặc vẽ bằng màu, hoặc vẽ in làm

giấy quảng cáo và giấy yết-thị.

Những bậc văn xuôi và văn vần cũng biết ngay rằng quảng cáo của bồn hiệu

Hương-Ky.

Chủ nhân kính cáo

NGUYỄN-TRUNG-KHẮC ĐIT THÁI-LAI

103, Rue du Cuivre 103

À NAM ĐỊNH

Tai châu thành Mytho (Nam-Kỳ), có Nhà Thuốc Tây

PHARMACIE NGUYỄN-VAN-TRI

SÁNG	1 Đó là nơi rất xứng đáng cho Đông-bào tới lui giao thiệp vì tại đó có bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ thuốc Tây, y như các Đại Dược Phòng Lan sa ở Saigon vậy.	ĐỒ
CHỜ	2 Là nơi đáng cho Đông-bào tin cậy, vì ông chủ nhà thuốc này là Bác sĩ y sĩ có bằng cấp chuyên môn về nghề bào chế, đã có làm việc tại kho thuốc của Nhà-nước ở Chợ quon lán năm nay dịch thần người, được coi BẢO CHẾ CÁC THƯ ĐƯỢC LIỆU Y THEO TOA QUÂN THIÊN	NGƯỜI
TRÁM	3 Là nơi đáng-bào sẽ vui lòng vì: ông NGUYỄN-VAN-TRI là người Annam, tính tình vui vẻ, bất chấp vật đại nhơn, cử chỉ khoan hòa, việc mua bán rất thật thà ngay tằng ĐÔNG BẢO / MUỐN HỎI THAM CÁCH DÙNG THUỐC MEN ỒNG SÁNG LONG ĐÁP TỬ	MUỐN
NGÂN	4 Xy là một ngôi hàng mà Đông-bào ta nên chiếu cố, hay và giúp cho đường thương mại của Annam phát, đáng để làm gương cho đoàn hậu lan	MỘT
ĐAI		HÌNH
THUỐC		PHONG
LÀ		KY

XIN CON HỒNG CHÁU LẠC, HẸY NHỚ GIỐNG LẠC HỒNG I

NGUYEN-VAN-THONG

ĐIT TANTHÀNH

Falfoo - Annam

Entreprise des travaux en Annam

TRANSPORT D'AUTOMOBILE

LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPPELLERIE

Bảo lãnh cửa nhà và kiệu lương

đạo lộ.

Buôn bán tạp hóa và cho thuê

xe điện.

BỆNH QUI DA CÓ THUỐC TIỀN

H ấi mắc phải bệnh này hay đượg mại

đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi mà

không khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

thuốc của bồn hiệu bệnh nặng thế nào cũng

phải khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

thuốc của bồn hiệu bệnh nặng thế nào cũng

phải khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

thuốc của bồn hiệu bệnh nặng thế nào cũng

phải khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

thuốc của bồn hiệu bệnh nặng thế nào cũng

phải khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

thuốc của bồn hiệu bệnh nặng thế nào cũng

phải khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

thuốc của bồn hiệu bệnh nặng thế nào cũng

phải khỏi và rất hết sức khổ, khổ công đến

帳對 啓 孝

CỬA HÀNG THÊU DÂN DỒI

TRƯỜNG TO NHẬT Ở HUẾ

和 成 隆 昌 永 中

化 VINH-THANH

ANNAM - Rue Gia-Long - HUẾ

Kiểu đẹp, chữ tốt, làm cẩn thận

và đúng hạn.

Bán tạp hóa: Quốc kinh, Pháo Việt

Nam v. ... Bán hạ giá hơn mọi nơi

ĐÔNG - XUÂN - HƯƠNG

(Hiệu bán thuốc lão)

GIÀ HẠ - THUỐC NGON

Xin mời quý khách: chiếu cố !!!

Ngài nào ở xa, bồn hiệu xin gởi

thuốc theo lối linh hóa giao ngân.

Nguyễn-ngọc-Tuyết

181 - 183 Rue Aubergerne, Vinh

(Annam)

Máy chạy rất tốt

Giá bán có 14\$00

Bảo hành 5 năm

Đồng hồ đeo tay

bạc vàng

Bán tại hiệu:

LY-SENG-BAO

12 Phố hàng Bò - HANOI

CÙNG KHÔNG LẠ CHI

Xưa nay các ngài đầu đầu cũng biết hiệu chúng tôi chỉ bán hàng tơ lụa, vải vóc, gấm nhiễu, hàng Tây, hàng Tàu, hàng Việt-Nam, hàng tạp-hóa, mà nay lại thấy bồn hiệu tôi này có làm đại-lý hàng đầu "A TẾ Á HÒA ĐA CÔNG TY" (Co-Franco-Asiatique des Petroles) là hàng đầu rất có tiếng cả hoàn cầu.

Bồn hiệu các thứ dầu hỏa như là:

Dầu hỏa hiệu "Cơn Sốt" dùng rất sang trọng

"Cá Gáy" sáng thật khỏe mắt

"Cá Mào" thấp hết sức dươn.

"Hoa thị" bồn hiệu chỉ rẻ.

LẠI CÓN CỎ: Dầu Essence Shell tốt nhất bậc đẳng thấp đèn manchon, chày

xe điện, dầu huile M. C. C. và các thứ mỡ để chạy các máy, máy in, máy cưa, máy

diện v.v.v. và dầu trừ mối, dầu trừ rết, dầu de hoa sơn, đèn nền hiệu Tang-Mao

(Double "Cooranne") là đèn cũ, bạch lap (paraffine) dùng để đèn nền; đèn

Manchon hiệu Tito Landi. - Lại biết sửa các thứ đèn đất và đèn manchon rất tại

tiền lành lẹ.

Giá cả thực thà, tiếp rước tử tế, bán sỉ bán lẻ đủ cách, si là quý khách biết

thương người đồng bào Việt-Nam ta nên bước đầu lên đường thương mại, xin

chiếu cố đến bồn hiệu chúng tôi là hiệu:

AN-NHƠN

Rue Paul Ber Hué (Bán hàng lụa)

Quai Đổng Ba Hué Ban đầu đến

Telephone N° 59

Gửi thơ, mandat, colis đến AN-NHƠN Rue Paul Ber Hué (Bán hàng lụa)

Gửi thơ, mandat, colis đến AN-NHƠN Quai Đổng Ba Hué Ban đầu đến

Cần Cáo. Nguyễn-nhơn-Tu

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO

HIỆU BẢO-CHẾ

THANH-HOÀ ANNAM

Là Hiệu Bảo-chế thuốc tây của ông Phan-vân-

Giao, nguyên bảo chế ngành y-tế, độc-lực tồ chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các

nhà đại dược-phòng trừ danh bên Pháp chế ra

chuyển tàu nào cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích,

đều giảm bỏ cả, mà chu nhân bao giờ cũng sẵn lòng

mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa

mời kịp hay mời không được quan thầy thuốc.

Đồng-bào ta nên chiếu cố, trước là được thuốc tốt,

sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

Người Nam xin hãy giúp người nước Nam.

Hiện chúng tôi có bán đủ đồ tạp hóa và hàng, tơ, lụa,

nhất là đồ ăn mặc theo kim thời như: Faux-cols, Régates,

Chemises, Pyjamas, Giày, v.v. nồn văn vắn, đồ hàng.

Làm Đại-lý nều hàng lớn ở Saigon và ở Hanoi bán xe

máy và đồ phụ tùng nhiều kiểu đẹp và chất giá phải chăng.

Làm Đại-lý cho hãng Etablissements Indophono ở Hanoi (Agence

Sud Annam) bán máy hát và đĩa hát cả pour le lượng hiệu

Stictor và Odéon (con chó nghe tiếng hát trong máy mà biết

tiếng của chủ nó là một thứ đĩa rất hay có tiếng mà đồng-bào

ta ra dùng bấy lâu nay. Lại có trữ bán sức gỗ cả thảy, Tạp-Mộc

và Danh-Mộc ở xa, ai có cần dùng đến gì xin cứ viết thư

thương nghị, chúng tôi sẵn lòng hồi âm lập tức.

Nay kính

Bazar "LA CONFIANCE" ĐIT TIN-THÀNH

(Annam) Nha-trang

DANG-LONG-CHAU, Directeur

NAM HIỆP NGUYỄN

Rue Verdun - ngân chợ - (TOURANE)

Tiệm chúng tôi bán vàng, xuyến, chuỗi, giày chuyễn, ngọc-thạch, kim-

trà đồ nữ trang rất linh-xảo.

Hàng thì hàng tàu, hàng tây, hàng bom-bay, hàng nhứt bản, les đầu

Quảng-nam Bình-dinh và các thứ đồ nhứt-dương hợp thời

Hàng có nhiều kiểu kim-thời tân-chế khéo đẹp và công

Giá bán phải chăng

Chúng tôi có bồn nhiều thứ thuốc gia-truyền hay lãn, thường cứu chữa

được nhiều người, mà như là các chứng bệnh của trẻ con rất thần-hiệu.

Kính mời quý ông qui hà thăm nhân quá bước đến bồn chúng tôi thì

mới rõ sự thực.

Madame LE-VAN-TIEN